

*Куцоласька Анастасія Юрївна,
студентка, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: **Кравченко Наталія Борисівна,**
кандидат історичних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

ФЕМІНІСТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СУЧАСНИЙ МЕГАТРЕНД В ЧАСИ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Плин історії суттєво змінив сприйняття людей та їхнє розуміння повсякденних процесів існування. Людство зробило значний крок у розвитку соціального середовища, поступово відходячи від ідеологій, що порушували права людини за різними особистісними ознаками. Нині прийнято вважати, що сучасний світ просякнутий толерантністю та рівноправ'ям щодо всіх спільнот, які не порушують загальноприйнятих норм моралі. Однак у такому випадку постає питання: чи справді жінки досягли рівності з чоловіками? Часто можна почути думку, що права жінок почали навіть переважати чоловічі, проте це не відповідає дійсності. Для підтвердження цієї тези варто детальніше розглянути сферу світової політики, зокрема дипломатію, де жінки досі змушені виборювати своє місце.

У 2022 році, з нагоди Міжнародного жіночого дня, Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш опублікував статтю, в якій підкреслив необхідність забезпечення гендерної рівності у всіх сферах суспільного життя [1]. Підтримка рівності є визначальним чинником для побудови стійкого суспільства, проте сьогодні гендерна нерівність зберігається і продовжує гальмувати соціальний прогрес. Жінки й надалі стикаються зі зверхнім ставленням, особливо в політичному керівництві. Наприклад, у 2020 році жінки становили лише 25% у національних парламентах і 36% в органах місцевого самоврядування. Щодо жінок у дипломатії, зокрема серед послів, ситуація також залишається незадовільною [1]. Згідно зі звітом Дипломатичної академії ім. Анвара Гаргаша, країни Північної Європи мають найвищий відсоток жінок-послів у світі—40,6%, тоді як у Європейському Союзі цей показник становить лише 23,4%. Це свідчить про те, що ціль ще не досягнута, і питання гендерної рівності потребує подальшого розгляду та суспільного обговорення.

Поняття «феміністична дипломатія» або «феміністична зовнішня політика» з'явилося на світовій арені в рамках діяльності ООН ще у 1970-х роках під час Всесвітніх конференцій з питань жінок, що проходили в Мехіко, Копенгагені та Найробі [2, с.121]. Однак воно виходить за межі традиційного розуміння фемінізму. Феміністична дипломатія – це стратегічний підхід держави до міжнародних відносин, що передбачає пріоритетне врахування принципів гендерної рівності, захист прав жінок та інших традиційно маргіналізованих груп. Такий підхід вимагає значних ресурсів для своєї реалізації та спрямований на демонтаж патріархальних владних структур шляхом використання всіх доступних механізмів зовнішньополітичного впливу.

Попри чітко визначені цілі, феміністична дипломатія зіткнулася з критикою у відповідь на глобальні виклики. Показовим прикладом є ситуація в Німеччині. Після оголошення правлячою коаліцією про впровадження феміністичної зовнішньої політики, деякі політики та громадські діячі почали закликати до її скасування ще до фактичного старту ініціативи. Це сталося після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року [3]. Основною причиною критики стало уявлення про феміністичну дипломатію як про політичний інструмент мирного часу, а не воєнного періоду. Однак таке сприйняття є продуктом стереотипного мислення, що не визнає потенціалу феміністичної дипломатії у боротьбі з імперіалістичною агресією. Насправді ж під час війни гендерні питання стають ще більш нагальними: жінки зазнають вимушеного переміщення, сексуального насильства, а також нерідко використовуються як «засіб психологічного впливу». Водночас чимало жінок добровільно беруть участь у захисті своєї держави, що спростовує твердження про їхню роль виключно у мирний період.

Отже, можна зробити висновок, що боротьба за рівноправ'я триває, незалежно від держави чи історичного контексту. Феміністична дипломатія є яскравим прикладом цієї боротьби, оскільки жінки й досі змушені докладати додаткових зусиль для повноцінної участі у державному управлінні та міжнародній політиці, незалежно від глобальних викликів чи історичних обставин.

Література:

1. An era for Feminist Diplomacy. URL: <https://unric.org/en/an-era-for-feminist-diplomacy/>
2. Тихоненко І. Феміністична дипломатія як інструмент реалізації зовнішньої політики держави та багатостороннього міжнародного співробітництва у XXI ст. Acta de Historia & Politica : Saeculum XXI. 2023. Vol. VI. P. 118–125.
3. Balbon N. Feminist Foreign Policy for Ukraine – A Case of Hardship? URL: <https://gppi.net/2025/02/10/feminist-foreign-policy-for-ukraine-a-case-of-hardship>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.